

De Leidse Hout NIEUWS

Nieuwsbrief van de Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

Oktober 2022

Nieuwsbrief oktober 2022

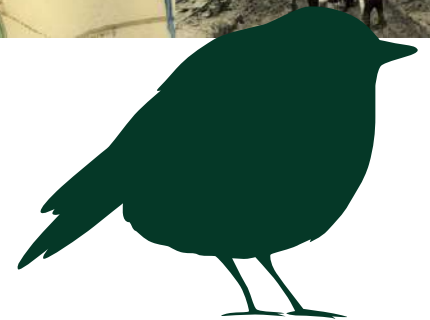
We kijken in deze Nieuwsbrief terug op een periode vol activiteiten en blikken vooruit naar een rustiger seizoen. Hoewel we een belangrijke dag wel onder de aandacht willen brengen, namelijk de Zaalingendag op 19 november a.s. De stille kortere dagen van de herfst zorgen voor een andere sfeer in het park. De bladeren verkleuren en vallen. De paddenstoelen schieten uit de grond of uit het afstervende hout van bomen. Toch is het nooit saai in het park, elk seizoen heeft een eigen charme. Ervaar het zelf of volg ons op Instagram, Facebook en Nextdoor waar we ook regelmatig foto's uit het park plaatsen.

Contributie en lidmaatschap

Onlangs hebben we degenen waarvan de jaarlijkse bijdrage nog niet ontvangen was gemaïld. Hartelijk dank als u alsnog betaald heeft. Als u dit nog niet gedaan heeft verzoeken wij u dit voor het eind van het jaar te doen. Begin 2023 zullen wij iedereen een mail sturen met het verzoek de bijdrage voor het kalenderjaar 2023 te voldoen. U kunt er ook zelf een incasso van maken, stelt u dit dan zo in dat het uiterlijk 31 maart betaald is. Het bedrag voor de jaarlijkse bijdrage is € 15,-. U kunt dit overmaken op NL83INGB0000011621 t.n.v. Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout. Alvast hartelijk dank!

Nieuwe leden

Nieuwe leden zijn altijd welkom, dus vertel uw burens, collega's, familie en vrienden over onze activiteiten. Bijvoorbeeld door deze Nieuwsbrief naar ze door te sturen. Nieuwe vrienden ontvangen als welkomstgeschenk het boekje Dieren in de Leidse Hout of het jubileumboek 75 Jaar Leidse Hout. Bent u al vriend maar heeft u dit nog niet gekregen? Stuur dan even een berichtje aan info@vriendenvandeleidsehout.nl met uw adresgegevens, dan brengen wij het bij u langs. Beide zijn ook te koop, 'Dieren' kost € 10,00, 75 Jaar Leidse Hout kost € 5,00.

Zwerfafval rapen: alleen of samen?

Zwerfafval rapen, de een ziet het als een noodzakelijk kwaad, de ander ervaart het als meditatie (of toch minstens een mooie aanleiding om langere tijd buiten bezig te zijn). Alleen of samen rapen, dat is de vraag. En als we het samen gaan doen hoe vaak dan, en wanneer en hoe lang? Elke week of een keer in de maand? Laat weten wat u zou willen via info@vriendenvandeleidsehout.nl. Individueel rapen kan natuurlijk altijd en een oproepje via de Whatsappgroep om met elkaar te rapen is ook altijd een optie. Maar we willen ook de behoefte aan een structurele dag en moment inventariseren. Daarom deze oproep. We horen graag van u.

Vrijwilligersuitstapje Naturalis en borrel LAB071

Voor het eerst in de lange geschiedenis van de Vrienden was er een uitstapje voor alle vrijwilligers gezamenlijk. In eerdere jaren werd er apart een en ander georganiseerd om de vrijwilligers te bedanken maar op initiatief van het deels nieuwe bestuur is een nieuwe traditie geboren en mengen de vrijwilligers van Groengroep, Team Zwerfafval, Waterlelie, redactie boekjesserie en natuurlijk het bestuur zelf zich!

Tijdens deze eerste gezamenlijke vrijwilligersmiddag werd een uitstapje gemaakt naar Naturalis waar wij door mede-bestuurslid en coördinator Waterlelieconcerten Werner Hendriks werden ontvangen met een introductie in een door Naturalis beschikbaar gestelde ruimte. Vervolgens kon een deel van de groep op eigen gelegenheid het museum bezoeken en een ander deel kon met Werner mee om toelichting te krijgen bij een aantal opstellingen van de vaste expositie. Na een uur wisselden de groepen en na afloop van deze educatieve en zeer interessante middag wandelden wij naar restaurant LAB071 waar wij onder het genot van een drankje en een hapje nader met elkaar kennis konden maken. Vooral voor een aantal nieuwe vrijwilligers was dit een prettige ervaring.

Wilt u behalve vriend ook vrijwilliger worden, dan bent u van harte welkom bij de Groengroep, Klusgroep in oprichting, Team Zwerfafval, ondersteuning Waterlelieconcerten of wat u zelf kunt bedenken binnen de doelstellingen van de Vereniging. U kunt altijd een keer komen mee doen. Laat het ons even weten via info@vriendenvandleidsehout.nl

Historische wandelingen in de Leidse Hout

In het kader van de Open Monumentendagen heeft de VVLH ook dit jaar groepen geïnteresseerde wandelaars meegenomen op een wandeling door het park en langs de (gemeentelijke) monumenten. De deelnemers, die vaak al jaren in het park komen, zijn altijd weer verrast hoeveel nieuws ze te weten komen over het park. We werken eraan om volgend jaar het enige Rijksmonument in de Leidse Hout – de zogenaamde Boerderij van Bremmer- op te nemen in de wandeling. We kunnen niet genoeg benadrukken hoe belangrijk het is dat het park - als geheel- de monumentstatus bezit: dat biedt bescherming tegen aantasting.

De historische wandeling blijkt overigens zeer geschikt als activiteit in het kader van teamuitjes, vaak gecombineerd met een high tea of borrel in het Theehuis. Voor de gemeente Leiden/Servicepunt71 en regiogemeenten hebben we afgelopen zomer in totaal zeven lunchwandelingen georganiseerd en voor de vrijwilligers van de Wereldwinkel Leiden deden we dit op een vrijdag namiddag. Inmiddels beschikken we over een poule van begeleiders die de historische wandeling, de bomenwandeling of een combinatie kunnen uitvoeren.

Wijs worden in de Leidse Hout

Op vrijdagmiddag 16 september 2022 organiseerden het Kenniscentrum voor Psychologie en Economisch Gedrag en de Universiteit Leiden het kleinschalige Wijsneus Festival in en om de Waterlelie in de Leidse Hout. Hoewel het weer een beetje tegenviel, waren er toch ongeveer 100 bezoekers op af gekomen.

Er werd door deskundigen onder andere ingegaan op vragen door middel van experimentjes en korte praatjes: Kunnen we goed inschatten of een verdachte op camera schuldig of juist onschuldig is? Hoe zinvol is het om mensen te straffen als ze de kantjes ervan aflopen? Heb jij wel eens je hartslag op een hartfilmpje gezien?

En hoe gaan we met ons afval om in de natuur? Dat laatste was vooral voor de Leidse Hout natuurlijk interessant en nuttig. De gedachte dat het plaatsen van meer vuilnisbakken zwerfafval voorkomt blijkt niet zo voor de hand liggend als wij denken. Het kan beter werken om mensen te stimuleren om hun afval mee te nemen, hierbij helpt het als mensen zich bekeken voelen, al is het maar door de ogen van een dier op een foto. Het is dan wel handig als er vuilnisbakken staan op plekken waar men dit verwacht, bijvoorbeeld bij het verlaten van een park. Het is nog wel de vraag of het bekeken worden een blijvend effect heeft. Mooie stof voor een vervolgonderzoek!

Zwerfafval rapen zaterdag 17 september

Zaterdag 17 september hebben we met een team van 16 personen in het kader van World Clean Up Day zwerfafval geraapt rondom de grote vijver, op en langs de grote speelweide en rond de hertenkamp. Het was hard nodig, blijkbaar was er kort daarvoor (weer) een feestje geweest waarbij richting de Waterlelie fakkels waren geplaatst en rijkelijk gestrooid was met kunststof bloemblaadjes. We gunnen iedereen haar/zijn romantische momenten, maar het zou fijn zijn als dit ook weer opgeruimd wordt. Ook was er op de grote weide nog een en ander terug te vinden van Werfpop, vooral peukjes en ander klein spul. Naast de gebruikelijke blikjes, flesjes, zakjes en buisjes troffen we ook een soort riem aan, een jasje en een overvolle vuilnisbak van Alrijne. De deelnemers kregen als dank een kleine attentie en een drankje bij het Theehuis.

Dag van de Paddenstoel - 24 september 2022

Schimmels zijn een bijzonder fenomeen. Waar sommigen onderdeel uitmaken van vleesvervangers, soep of pastasaus, geven anderen je heftige hallucinaties, buikpijn of laten je zelfs het loodje leggen. Het is dan ook van groot belang dat je weet welke paddenstoel je precies in je handen hebt, voordat je hem in je mond stopt. De vliegenschimmel is bijvoorbeeld giftig en kent geen tegengif.

Op de Dag van de Paddenstoel liepen experts van Naturalis rond in de Leidse Hout om alle vragen van kinderen en grote mensen te beantwoorden. Hoe ontstaat een elfenbankje? Welke verschillende zwammen bestaan er eigenlijk? Door het park heen stond op wel 30 locaties aangegeven wat er te zien was. De paddenstoelen staan er misschien nog, de bordjes niet meer. Maar zelf op ontdekkingstocht gaan is ook wel zo leuk!

Natuurpad Herfst - donderdag 13 oktober

Op donderdag 13 oktober gingen de kinderen uit groep 6 van de Woutertje Pieterse School op pad in de Leidse Hout. Een enthousiaste groep vrijwilligers van de Vrienden van de Leidse Hout stond ze op te wachten bij de Waterlelie. In kleine groepjes werden de kinderen, gewapend met loepjes, spiegeltjes en zoekkaarten, meegenomen op ontdekkingstocht door de Leidse Hout. De kinderen leerden waarom blaadjes in de herfst verkleuren en op de grond vallen en over verschillende boomsoorten door bladeren te zoeken en de bijpassende boom te vinden met de zoekkaart. Ook werden de vele paddenstoelen uitvoerig onder de loep genomen en geïdentificeerd. Voor mij (Lianne) was het de eerste keer dat ik het natuurpad liep met de kinderen. Ik vond het ontzettend leuk om te doen. Het was bijzonder om te zien waar sommige kinderen heel enthousiast van werden en waar hun interesse ligt. Vooral de paddenstoelen waren erg in trek in mijn groepjes. Toen we de communicatie van de paddenstoelen bespraken, vroeg een van de kinderen enthousiast: "Zouden ze ook WiFi hebben?". Dat was echt wel een van de leukste vragen. Deze vraag was tevens een mooie aanleiding om stil te staan bij het WoodWideWeb (<https://www.deboomverzorging.nl/wood-wide-web/>) en hoe wij mensen veel dingen van de natuur hebben overgenomen. Voor de kinderen was het een echte 'beleving'. Ze hebben niet alleen nieuwe dingen geleerd maar ook vooral zelf ervaren en onderzocht. De natuur hielp een handje mee want de buien hebben gewacht met vallen totdat wij klaar waren! Ik hoop dat nog veel meer kinderen de natuur komen beleven in 'ons' park. Voor mij persoonlijk ligt er echt een missie om kinderen in contact te brengen met de natuur. Zij zijn de toekomst en het is goed dat zij al jong ervaren dat alles één is en alles met elkaar verbonden is.

Paddenstoelenexcursie - zondag 16 oktober

Drie dagen later, op zondag 16 oktober, hadden wij exclusief voor ca. 25 van onze leden een paddenstoelenexcursie onder leiding van gidsen Jan Hengstmengel en Joop Kortselius. In het begin kwamen we niet erg ver van de startplek af, maar dat was helemaal niet erg, want bij elke dode boomstam wemelde het van de verschillende soorten paddenstoelen waar gids Jan honderduit over wist te vertellen en waar enthousiaste vragen werden gesteld. Een boeiende vraag was: sterven paddenstoelen ook uit, bijvoorbeeld als gevolg van de klimaatverandering? Lastig te beantwoorden, want er zijn ontelbaar veel soorten met verschillende behoeften aan (onder)grond of hout om in te gedijen, maar het aantal en de soort kunnen een belangrijke indicator zijn voor de gezondheidstoestand van bossen en parken. Net als bij de tuinvogeltelling wordt bij het onderzoek hiernaar ook de hulp gevraagd van leden door middel van Paddenstoelenmeetnetten. Wilt u hier meer over weten, kijk dan op <https://www.mycologen.nl/onderzoek/meetnet/>

De waarneembare delen van de schimmels, want dat zijn het, zijn minimaal vergeleken bij de schimmeldraden die in de grond en de bomen leven. Dat wat zichtbaar is zijn de vruchtlichamen van de zwamdraden, en die noemen we paddenstoelen. Er wordt veel onderzoek gedaan naar deze (oer-oude) vorm van leven, en door middel van nieuwe technieken zoals DNA-onderzoek worden er ook verrassende ontdekkingen gedaan, zoals dat soorten die uiterlijk niet op elkaar lijken toch familie van elkaar zijn. En hoe ver een schimmel zich, ondergronds, kan verspreiden is alleen te bepalen aan de hand van DNA omdat de erbij behorende paddenstoelen honderden meters uit elkaar kunnen staan.

We leerden alles over lamellen, gaatjes, plaatjes en sporen, opruimers en parasieten maar ook dat levende bomen van de schimmels profiteren, in het geval van de zogenaamde symbionten, de boom levert suikers aan de zwam en de zwam levert voedingsstoffen aan de boom. Van de sneeuw witte kaaszwam via de fragiele helmmycena en de honingzwam, diverse soorten champignons, naar de overbekende vliegenzwam (ja, echt een aantal exemplaren gespot!) tot aan de gekraagde aardster en het eikelbekertje, en nog veel meer, hebben we gezien! En dat in maar een relatief klein deel van het park. Gaat u zelf op pad en neemt u foto's van wat u tegenkomt? Met de app Obsidentify kunt u later opzoeken wat u precies gezien heeft. Hoewel met alle varianten 100% zekerheid niet altijd te garanderen is.

Mini-kiekje - Kiki Breet

Veel mensen zijn geobsedeerd door paddenstoelen en zwammen. Kiki Breet speurt ze niet alleen op maar gebruikt ze om, met veel oog voor detail, enige mise-en-scène en soms heel veel geduld (want extra leuk als er ook nog een insect komt kijken), prachtige plaatjes te maken. Deze foto is gemaakt in de Leidse Hout.

De in de foto's gebruikte figuurtjes zijn echt zo klein, er is dus geen sprake van manipulatie achteraf. Meer zien van Kiki's fotominiatuurtjes? Volg haar dan via haar Instagram @mini_kiekjes

Ook een nieuwe hobby gevonden? Of gewoon eens kijken welke paddenstoelen u herkent? Speel de paddenstoelenquiz! (Let op, om de uitslag te krijgen is het opgeven van uw e-mailadres verplicht)

<https://www.zuidhollandslandschap.nl/speel-de-quiz/paddenstoelenquiz>

Ontmoeting met een libelle. Lianne van Es

Ik was even lekker in het gras gaan zitten aan de rand van de vijver toen er plots een grote rode libel op mijn rechterschouder landde. Blij verrast probeerde ik zo stil mogelijk te blijven zitten. Voorzichtig draaide ik mijn hoofd om hem beter te kunnen bekijken. We keken elkaar aan. Vol nieuwsgierigheid bestudeerde ik hem. En hij leek mij ook wel interessant te vinden. Zijn koppetje ging nieuwsgierig heen en weer. Wat was dat een leuk gezicht! Toen hij na een tijdje uitgerust en uitgekeken bleek, vloog hij weer weg. Net toen ik via mijn telefoon een vriend aan het vertellen was over deze ervaring, landde er een andere mooie libel (een groen/blauwe dit keer) op mijn been. Ook deze bleef even rusten en vloog na een tijdje weer weg. Wat wonderlijk dat de dieren me zo opzoeken en dat ik zo op deze manier kennis mag maken met de bewoners van de Leidse Hout.

Ik was zo onder de indruk van mijn ontmoeting met deze magische diertjes dat ik ze meteen ben gaan tekenen. Heerlijk meditatief, op een prachtige plek in dit stukje natuur.

Wolkerswandeling

Vanwege de geboorte en het overlijden van Jan Wolkers is oktober Wolkersmaand in Oegstgeest. De speciale Wolkerswandeling voert ook door de Leidse Hout en kan natuurlijk het hele jaar door gewandeld worden, maar op woensdag 26 en zaterdag 29 oktober kan de circa 6 kilometer lange wandeling ook onder begeleiding gelopen worden. Aanmelden hiervoor is wel nodig en het meelopen kost € 5,00 inclusief een kopje koffie/thee onderweg. Het laatste kunstwerk van Jan Wolkers was gebaseerd op de cadmiumgele kleur van de tulpenboom op landgoed Oud-Poelgeest.

Zie <https://www.terugnaarogstgeest.com/oktober-wolkers-maand-2022>

Fonds
1818NATIONALE
POSTCODE
LOTERIJ BUURT
FONDS

De Waterlelie, terug- en vooruitkijken

Helaas moesten we het seizoen in De Waterlelie afsluiten met een afgelasting vanwege regen. Al met al zijn drie van de geplande eenentwintig concerten niet doorgegaan; één zelfs vanwege een coronabesmetting van de dirigent. Dat neemt niet weg dat velen konden genieten van een flink aantal muzikale feestjes.

Kort geleden is de “aanvoerder” en accordeoniste van het meezingkoor “Er welt een traan” Hilde Jansen overleden. Het koortje heeft enkele jaren De Waterlelie laten bruisen. Voor veel Leidenaren was Hilde een inspirerende persoonlijkheid.

De komende maanden gaan we achter de schermen aan de slag met de voorbereidingen voor het seizoen 2023, waarvan de start is gepland voor zondag 7 mei, gevolgd door nog 19 concerten. Binnenkort wordt een groot aantal ensembles uit de regio uitgenodigd in te schrijven voor een optreden. Het zijn allemaal muzikanten die ooit hebben laten weten een uitnodiging te willen krijgen. Nieuwe ensembles zijn welkom, mits ze zich zelf melden. In de eerste maanden van het nieuwe jaar wordt het programma samengesteld. We proberen te zorgen voor afwisseling en we houden rekening met het aantal keren dat een orkest, band of koor in de voorgaande jaren heeft opgetreden.

Intussen wordt ook gewerkt aan het realiseren van een bovengrondse berging met meer stoelen. We hopen dat zo’n nieuwe berging het werk van de leden van het Waterlelieteam een stuk prettiger maakt. Diverse organisaties en fondsen hebben inmiddels een bijdrage in de kosten voor de berging toegezegd: de gemeente Leiden, de Ondernemersvereniging Boerhaavedistrict, Fonds 1818 en het Postcode Loterij Buurtonds. Ook de Vereniging zal bijdragen.

Werner Hendriks, Coördinator Waterlelieteam (hendrikswerner110@gmail.com of 06-50526176)

De Waterlelie-in-het-zonnetje

Communicatiemedewerker bij Servicepunt71 Liesbeth van der Burgh legde de Waterlelie in een lichte vlotte toets (op haar I-Pad) vast vanuit het perspectief van de toeschouwer bij een concert.

Meer teken- en fotowerk van Liesbeth kunt u zien op Instagram [@detekendoos_](https://www.instagram.com/detekendoos_en) en [@liesbethvdburgh](https://www.instagram.com/liesbethvdburgh)

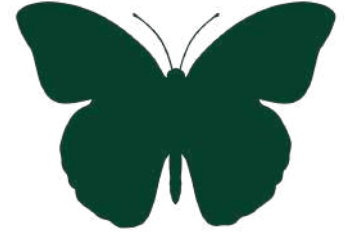
Zet u de Waterlelie ook eens op uw eigen aparte manier in het zonnetje? Wij delen uw kunstwerk graag met alle Vrienden.

Agenda - Activiteiten - Herfst 2022**Groengroep**

Het klussen-in-het-groen gaat het hele jaar door, dus ook in het najaar en de winter. Tweemaal in de maand op zaterdag- en woensdagochtend bent u welkom om mee te doen.

De komende data zijn

woensdag 19 oktober
zaterdag 12 november
woensdag 23 november
zaterdag 3 december
woensdag 14 december

<https://www.vriendenvandeleidsehout.nl/klussen-in-het-groen/>

Zaailingendag 19 november 2022

Op zaterdag 19 november is het weer Zaailingendag. Dat houdt in dat jonge boompjes die niet in de Leidse parken thuishoren of waarvan er te veel zijn, uitgegraven en aangeboden worden om elders een plekje te krijgen. Als dit niet gebeurt worden de boompjes vernietigd, zonde natuurlijk! Kom daarom op 19 november naar de Leidse Hout als u nog wel een boompje voor in de tuin of omgeving kunt gebruiken! Als u als vrijwilliger wilt komen helpen bent u ook van harte welkom, mail dan even naar info@vriendenvandeleidsehout.nl

De volgende nieuwsbrief verschijnt half december. Uw bijdrage, foto of ervaring ontvangen wij graag voor 1 december.

De Winterwaterlelie

Het Waterlelieseizoen is gesloten. Tussen oktober en april zijn er geen zondagmiddagconcerten. Zondag 7 mei 2023 start het nieuwe seizoen.

Maar...we kijken via YouTube terug op eerdere concerten van het afgelopen seizoen! Geniet nog even van het optreden van Aisling van zondag 21 augustus jl.

<https://www.youtube.com/watch?v=fvDWVqoSRuc>

Zondag 23 oktober treedt Aisling om 16.00 uur op bij de opening van de tentoonstelling 'Van mensen en bomen' met werken van Matilde Zijp en Paul Minnebo bij Ars Aemula Naturae aan de Pieterskerkgracht in Leiden. Toegang gratis.

